

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Buitenlandse ondernemingen in Nederland presteren goed

Fortanier, F.; Luppés, M.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

De Nederlandse samenleving 2008

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Fortanier, F., & Luppés, M. (2008). Buitenlandse ondernemingen in Nederland presteren goed. In I. Beckers, R. van der Bie, W. de Goede, E. Janissen, & W. van Nunspeet (Eds.), *De Nederlandse samenleving 2008* (pp. 119-127). (De Nederlandse samenleving). Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/publicaties/publicaties/archief/2008/2008-de-nederlandse-samenleving-pub.htm>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Buitenlandse ondernemingen in Nederland presteren goed

Weinig, maar wel grote buitenlandse bedrijven in Nederland

- Buitenlandse bedrijven goed voor een achtste deel van het bbp
- Buitenlandse bedrijven productiever en innovatiever

Ruim één miljoen werknemers bij buitenlandse ondernemingen

- Minder vrouwen, meer hoogbetaalden bij buitenlandse ondernemingen
- Meer allochtonen bij verandering van bedrijfseigendom

Buitenlandse ondernemingen spelen een steeds grotere rol in de Nederlandse economie en samenleving. Buitenlandse ondernemingen dragen inmiddels al 12,5 procent bij aan het bruto binnenlands product (2005). Steeds meer ondernemingen komen in buitenlandse handen. Een voorbeeld is het Nederlandse bedrijf Hoogovens, dat eerst het Engelse Corus werd en nu in handen is van het Indiase TATA. Tegelijkertijd zijn Nederlandse bedrijven zoals Philips, Shell, Unilever en DSM zelf ook wereldwijd actief. De voorbeelden illustreren de internationale trend dat buitenlandse investeringen steeds belangrijker worden voor nationale economieën.

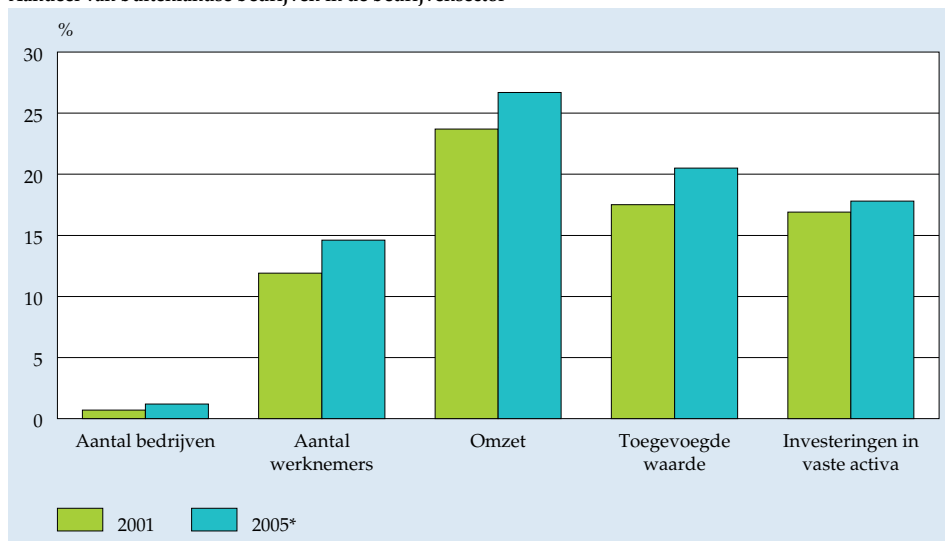
1. *Weinig, maar wel grote buitenlandse bedrijven in Nederland*

- Buitenlandse bedrijven goed voor een achtste deel van het bbp
- Buitenlandse bedrijven productiever en innovatiever

Het absolute aantal buitenlandse bedrijven in ons land is klein in vergelijking met het aantal bedrijven dat in Nederlandse handen is. Slechts iets meer dan 1 procent van alle bedrijven in ons land is in buitenlandse handen. Maar deze ondernemingen zijn wel veel groter dan het gemiddelde Nederlandse bedrijf. Hierdoor spelen zij toch een belangrijke rol in de Nederlandse economie. Zo zijn alle buitenlandse ondernemingen in 2005 samen verantwoordelijk voor 15 procent van de Nederlandse werkgelegenheid, 27 procent van de in Nederland behaalde omzet en 12,5 procent van het Nederlandse bbp.

De verhoudingscijfers laten zien dat buitenlandse bedrijven efficiënter produceren dan Nederlandse bedrijven. Ze produceren met relatief weinig werknemers toch een groot deel van ons binnenlands product. Ze laten ook zien dat ze in hun productieprocessen relatief meer importen verbruiken dan Nederlandse bedrijven. Het aandeel van buitenlandse bedrijven in de totale Nederlandse toegevoegde waarde (bbp) is namelijk lager dan hun aandeel in de totale omzet.

Aandeel van buitenlandse bedrijven in de bedrijvensector

Buitenlandse bedrijven vaker actief in onderzoek en ontwikkeling

Bedrijven die actief zijn op het gebied van onderzoek en ontwikkeling (R&D) en innovatie worden vaak gezien als de motor van de economische groei in hoogontwikkelde landen. Globalisering speelt bij bedrijven op het gebied van R&D en innovatie een belangrijke rol. Een substantieel deel van het in Nederland uitgevoerde onderzoek en ontwikkeling door

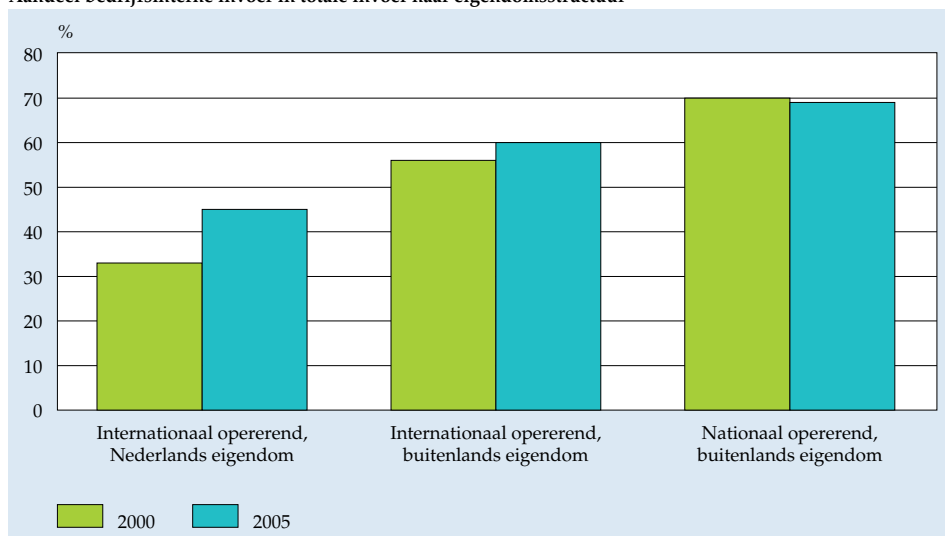
bedrijven wordt door buitenlandse ondernemingen gedaan. Ongeveer 30 procent van de uitgaven op dit gebied komt voor rekening van buitenlandse bedrijven. Ook het percentage buitenlandse ondernemingen onder ondernemingen met veel R&D-personeel is relatief hoog. Het percentage bedrijven dat intellectuele eigendomsrechten, octrooien en gedeponeerde handelsmerken aanvraagt, is ook hoger onder buitenlandse bedrijven dan onder Nederlandse. Tenslotte is ook het percentage bedrijven dat (nationale) overheidssteun ontvangt voor innovatie hoger onder buitenlandse bedrijven dan onder Nederlandse.

Meer bedrijfsinterne handel door buitenlandse bedrijven

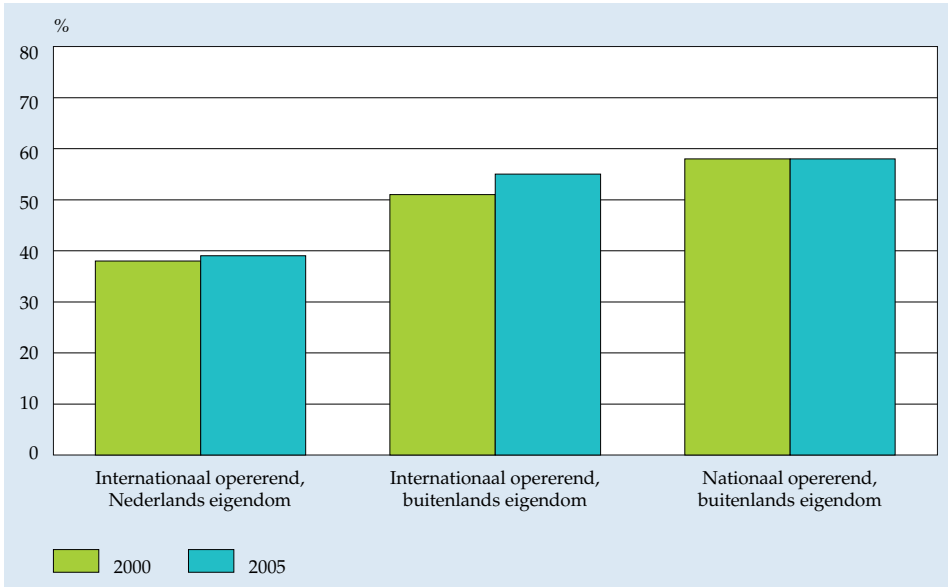
Voor een handelsland als Nederland is de internationale handel erg belangrijk. Steeds vaker zijn internationale investeringen en internationale handel met elkaar verbonden. Dochters van internationale ondernemingen (in Nederlandse of buitenlandse handen) wisselen goederen en diensten uit met dochterondernemingen van dezelfde onderneming in andere landen. Een dergelijke internationale uitwisseling van goederen en diensten binnen een onderneming wordt bedrijfsinterne handel genoemd. In de grafieken wordt het aandeel bedrijfsinterne in- en uitvoer in totale in- en uitvoer naar eigendomsverhoudingen weergegeven voor de grootste in Nederland opererende niet-financiële ondernemingen in 2000 en 2005.

Buitenlandse ondernemingen handelen relatief meer bedrijfsintern dan Nederlandse ondernemingen. Bij de buitenlandse ondernemingen zonder buitenlandse dochters is de bedrijfsinterne handel het hoogst. Deze ondernemingen handelen dus ofwel met hun moederonderneming of met zusterondernemingen in het buitenland. In de periode 2000–2005 is het aandeel van bedrijfsinterne invoer vooral bij de Nederlandse ondernemingen gestegen. In dezelfde periode is het aandeel bedrijfsinterne uitvoer alleen bij internationaal opererende ondernemingen in buitenlands eigendom substantieel toegenomen.

Aandeel bedrijfsinterne invoer in totale invoer naar eigendomsstructuur

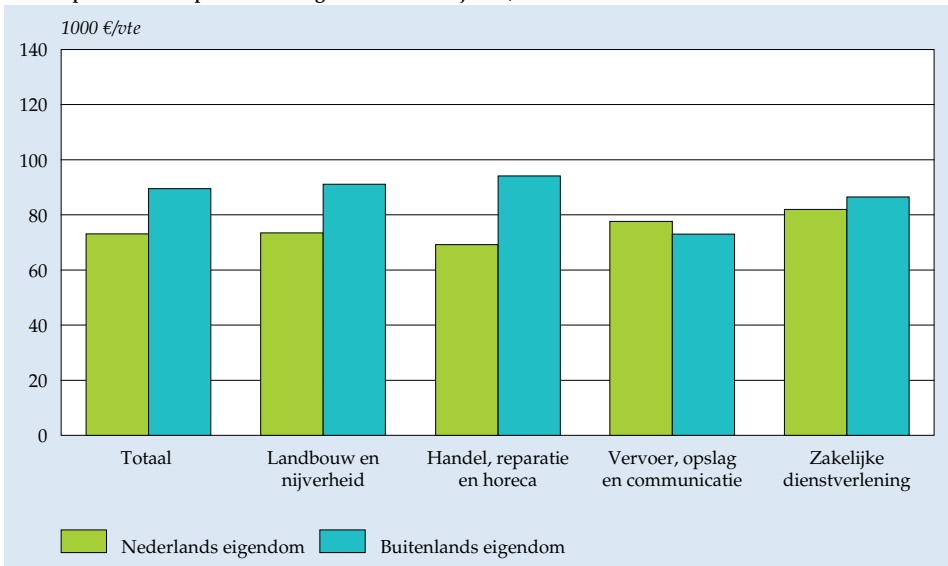
Aandeel bedrijfsinterne uitvoer in totale uitvoer naar eigendomsstructuur

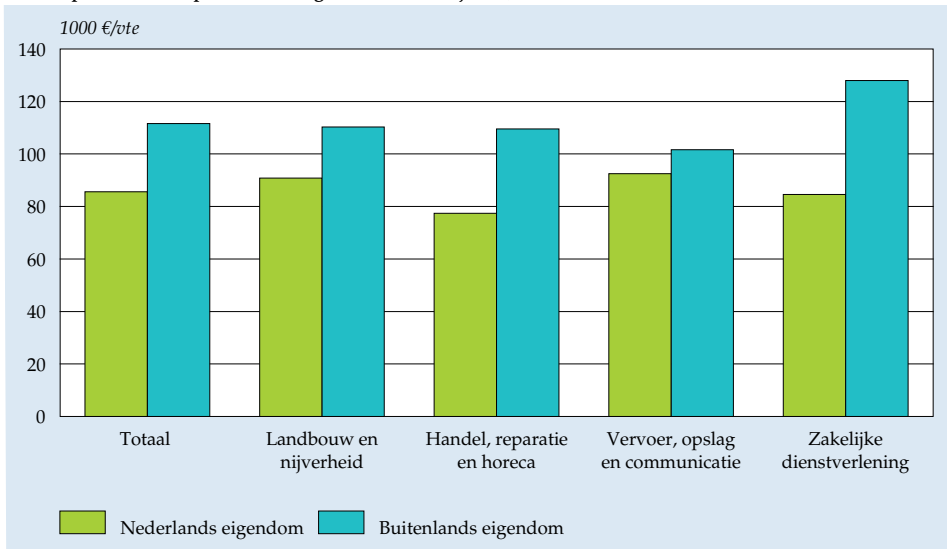
Buitenlandse ondernemingen zijn productiever

Er zijn duidelijke verschillen in arbeidsproductiviteit tussen in Nederland opererende buitenlandse ondernemingen en Nederlandse ondernemingen. Buitenlandse niet-financiële ondernemingen zijn gemiddeld productiever dan Nederlandse ondernemingen. De buitenlandse ondernemingen voegen per werknemer 14,2 duizend euro meer waarde

Arbeidsproductiviteit per vte naar eigendom en bedrijfstak, 2000

Arbeidsproductiviteit per vte naar eigendom en bedrijfstak, 2005

toe dan Nederlandse ondernemingen. Ook wanneer gecorrigeerd wordt voor factoren als omvang, bedrijfstak, R&D-uitgaven en exporten, zijn buitenlandse ondernemingen productiever dan Nederlandse.

Dit geldt echter niet voor iedere bedrijfstak. De verschillen zijn vooral groot in de landbouw, de nijverheid, en bij handel, reparatie en horeca. Bij de bedrijfstak vervoer, opslag en communicatie zijn de verschillen niet erg groot, hoewel in de periode 2000–2005 de productiviteit van buitenlandse ondernemingen wel sterker lijkt toegenomen dan van Nederlandse ondernemingen. Met name in 2005 zijn buitenlandse ondernemingen in de zakelijke dienstverlening productiever dan Nederlandse. Hieronder vallen bijvoorbeeld financiële dienstverleners en accountants- en consultancybedrijven.

2. Ruim één miljoen werknemers in dienst bij buitenlandse ondernemingen

- Minder vrouwen, meer hoogbetaalden bij buitenlandse ondernemingen
- Meer allochtonen bij verandering van bedrijfseigendom

De rol van buitenlandse bedrijven is substantieel in de Nederlandse economie. Ze zijn productiever dan Nederlandse bedrijven, dragen veel bij aan het Nederlandse bbp en investeren relatief meer in onderzoek en ontwikkeling. Daarnaast betalen buitenlandse bedrijven vaak beter dan Nederlandse bedrijven en hebben ze relatief meer hoog opgeleid personeel in dienst. Maar is toenemende globalisering positief voor de Nederlandse werkgelegenheid?

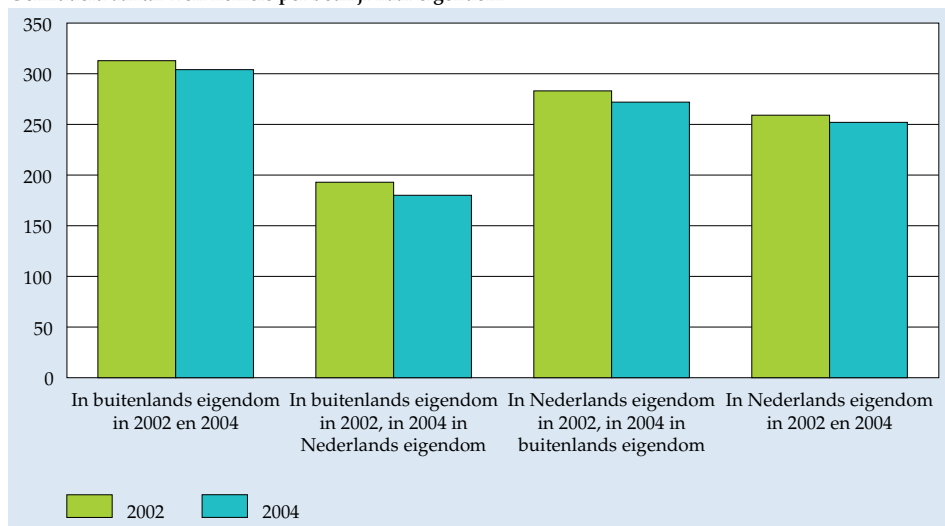
In deze paragraaf staan de eerste resultaten van een pilotonderzoek, waarin deze vraag centraal staat. De resultaten zijn gebaseerd op een groot bedrijvenpanel, met daaraan gekoppeld informatie over werknemers in de jaren 2002 tot en met 2004.

Vier typen bedrijf kunnen worden onderscheiden:

- ondernemingen die in 2002 in buitenlandse handen en in 2004 in Nederlandse handen waren;
- ondernemingen die in 2002 in Nederlandse handen en in 2004 in buitenlandse handen waren;
- ondernemingen die zowel in 2002 als in 2004 in buitenlandse handen waren;
- ondernemingen die in beide jaren in Nederlandse handen waren.

De bedrijven in dit panel zorgen in totaal voor ruim 15 procent van de werkgelegenheid in Nederland. Bij deze ondernemingen werken iets meer dan één miljoen mensen waarvan ongeveer 75 procent bij bedrijven die in beide jaren in Nederlandse handen waren. De gemiddelde omvang van de bedrijven is groot.

Gemiddeld aantal werknemers per bedrijf naar eigendom

Bij verkopen en overnames zijn vaak relatief grote bedrijven betrokken. Een relatief klein aantal bedrijven heeft hier mee te maken, maar er is wel een substantieel deel van de werknemers in Nederland bij betrokken.

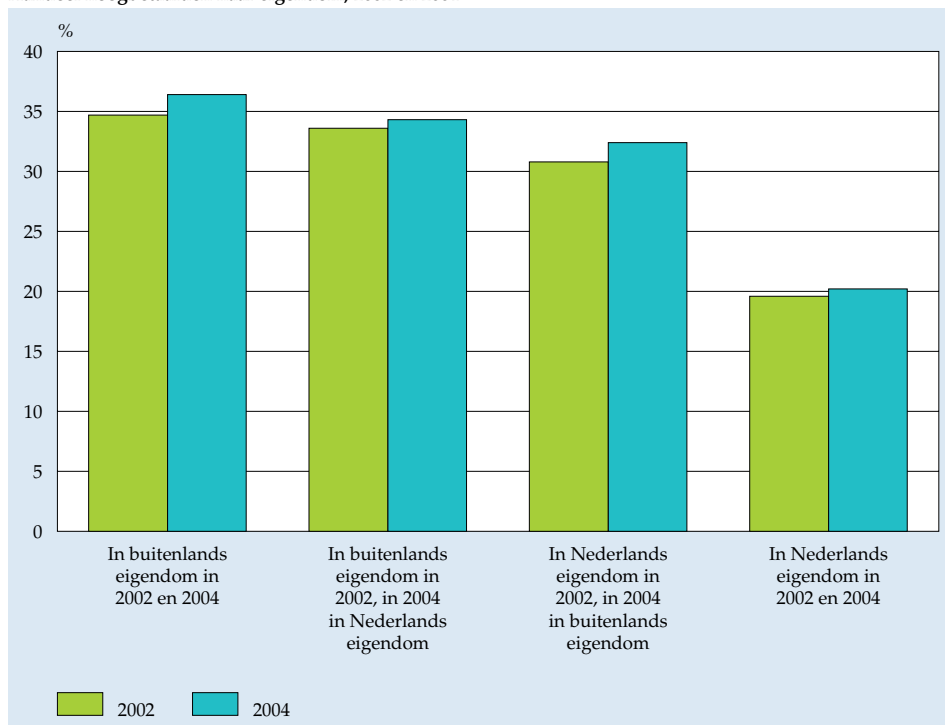
Hoogbetaalden vaker werkzaam bij buitenlandse bedrijven

Binnen de groep ondernemingen met een buitenlandrelatie zijn in één of beide jaren geen grote verschillen in het aandeel werkzame vrouwen, 50-plussers en allochtonen. Wel opvallend is het grote verschil tussen het aandeel hoogbetaalden in bedrijven die in

Nederlandse handen zijn gebleven en bedrijven die in buitenlandse handen zijn of zijn geweest.

De samenstelling van het werknemersbestand van ondernemingen met een moederbedrijf of dochteronderneming in het buitenland, verschilt aanzienlijk van de gemiddelde samenstelling van alle ondernemingen in Nederland. Het aandeel vrouwen is er lager, het aandeel hoogbetaalden hoger. Wat leeftijdsopbouw betreft (aandeel 50-plussers) en land van herkomst (aandeel niet-westerse allochtonen) zijn de verschillen klein.

Aandeel hoogbetaalden naar eigendom, 2002 en 2004

Begrippen

Omzet

Omzet is gelijk aan de opbrengst (exclusief btw) uit verkoop van goederen en diensten aan derden, na aftrek van kortingen, bonussen, statiegeld en doorberekenende vrachtkosten. De totale omzet van alle bedrijven die in Nederland actief zijn, wordt voor een gedeelte gerealiseerd door ondernemingen in buitenlands eigendom. In 2005 bedroeg dit aandeel 27 procent.

Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het inkomen dat in het productieproces wordt gevormd. Het is te berekenen als het verschil tussen de productie (omzet tegen basisprijzen) en het intermediair verbruik (exclusief aftrekbare btw). Het intermediair verbruik bevat onder andere de kosten van grond- en hulpstoffen; de inkoopwaarde van handelsgoederen; de kosten van uitzendkrachten en alle overige kosten in brede zin met uitzondering van lonen, afschrijvingen op (im)materiële activa en rentelasten.

Beschrijving van de methodologie en de data

Voor de analyses is gebruik gemaakt van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) en de Micronoom database. Uit het SSB is een databestand opgebouwd met baangegevens van personen uit het SSB waarbij de data zijn samengevoegd per bedrijf. Het Micronoom is een integratiekader voor bedrijfseconomische statistieken en bevat vrijwel alle variabelen uit onder meer de productiestatistieken, de Statistiek Financiën van Ondernemingen, de investeringsstatistiek en de statistiek van de internationale handel. Het Micronoom wordt vooral gevuld vanuit enquêtes. Dit betekent dat niet van elk bedrijf alle variabelen beschikbaar zijn.

Alle broninformatie is op het niveau van de bedrijfseenheid gekoppeld. Het resultaat is een analysebestand met het aantal banen in 2002 en 2004, aantal werkzame personen, aantal werknemers, innovatie-uitgaven, R&D, evenals achtergrondkenmerken van bedrijven zoals de economische sector en grootteklasse. In het onderzoek zijn uiteindelijk ruim 500 duizend bedrijven betrokken, goed voor ongeveer 7,5 miljoen banen. Eenmanszaken zijn niet meegenomen. Het bestand omvat 343 duizend bedrijven die zowel in 2002 als in 2004 voorkomen. Ruim 89 duizend bedrijven komen alleen in 2002 voor, ruim 70 duizend bedrijven komen alleen in 2004 voor. De marginale verdeling van het aantal bedrijven naar grootteklasse komt vrijwel overeen met de officiële cijfers uit de gecoördineerde populatieschattingen van het CBS. Dit betekent dat het databestand een goede weergave is van de werkelijke populatie bedrijven. De databestanden zijn niet gecorrigeerd voor selectiviteit als gevolg van ontbrekende informatie, noch zijn de gegevens opgehoogd naar bekende populatiekaders als het Algemeen Bedrijfsregister of andere relevante populatieregisters.

De uitkomsten van het productiviteitsonderzoek (paragraaf 1) zijn gebaseerd op het onderzoek onder de grootste niet-financiële ondernemingen.

Kerncijfers: Samenstelling werknemersbestand naar bedrijven, banen en eigendom, 2002–2004

	Vijftig- plussers	Hoog- betaalden	Vrouwen	Niet- westerse allochtonen	Totaal
	%				
Bedrijven					
Bedrijven alleen in 2002	19,5	38,4	28,9	22,1	
Bedrijven alleen in 2004	19,6	41,8	32,4	22,8	
Bedrijven in beide jaren	20,0	44,4	29,9	19,8	
	<i>x 1 000</i>				
Banen					
Banen in 2002	1 462	1 528	3 337	605	7 638
Banen in 2004	1 566	1 503	3 334	586	7 514
	%				
Eigendom					
In buitenlands eigendom in 2002 en 2004	20,0	36,4	24,7	8,8	
In buitenlands eigendom in 2002, in 2004 in Nederlands eigendom	21,5	34,3	23,6	10,3	
In Nederlands eigendom in 2002, in 2004 in buitenlands eigendom	19,3	32,4	25,4	8,6	
In Nederlands eigendom in 2002 en 2004	21,4	20,2	27,7	7,5	